

Datum

2020-02-06

Vår referens

Jonas Svensson

Utbildningschef

jonas.svensson9@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Jobbspårmedel - avrop av jobbaktmedel
GYVF-2020-82****Sammanfattning**

Kommunstyrelsen gavs i Malmö stads budget 2018 i uppdrag att med berörda nämnder genomföra en Jobbpakt med Malmöborna (Budget 2018 med plan för åren 2019–2023, STK-2017-192). I kommunstyrelsens budget för 2020 har avsatts 22 000 000 kronor för insatser kopplade till Jobbpakten och som bidrar till kompetensförsörjningen i Malmö men som inte rymms inom befintliga anslag (Nämndsbudget 2020 - Finansiering STK-2019-1675).

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att var nämnd för sig avropar medel från Jobbpakten för att genomföra insatser som bidrar till att realisera Jobbpaktens intentioner och samtidigt påverka måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål:

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera,
- Malmö stad ska verka för att en större andel Malmöbor som är självförsörjande.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen analyserat behov och därigenom identifierat ett antal förslag på insatser och utvecklingsområden som kan komma att genomföras samordnat, integrerat eller i direkta samarbeten mellan förvaltningarna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att avropa 17 800 000 kronor från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att avropa 11 312 500 kronor från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner.

Avropade medel avser kostnader som uppstår utifrån respektive nämnds verksamhet för att kunna genomföra de föreslagna insatserna.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att avropa 11 312 500 kronor från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse GVN 2020-02-21 Avrop från Jobbpakten 2020

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2020-02-13

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2020-02-21

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att var nämnd för sig avropar medel från Jobbpakten för att genomföra insatser som bidrar till att realisera Jobbpaktens intentioner och samtidigt påverka måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål nedan.

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera,
- Malmö stad ska verka för att en större andel Malmöbor som är självförsörjande

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att avropa 17 800 000 kr från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att avropa 11 312 500 kr från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner.

Avropade medel avser kostnader som uppstår utifrån respektive nämnds verksamhet för att kunna genomföra de föreslagna insatserna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gavs i Malmö stads budget 2018 i uppdrag att med berörda nämnder genomföra en Jobbpakt med Malmöborna (Budget 2018 med plan för åren 2019–2023, STK-2017-192). I kommunstyrelsens budget för 2020 har avsatts 22 000 000 kr för insatser kopplade till Jobbpakten och som bidrar till kompetensförsörjningen i Malmö men som inte ryms inom befintliga anslag (Nämndsbudget 2020 - Finansiering STK-2019-1675).

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen analyserat behov och därigenom identifierat ett antal förslag på insatser och utvecklingsområden som kan komma att genomföras samordnat, integrerat eller i direkta samarbeten mellan förvaltningarna.

Insatserna som föreslås av gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen ska möta upp de behov som beskrivs nedan och är kopplade till två av Malmö stads nuvarande kommunfullmäktigemål för mandatperioden och bedöms påverka utfallet positivt på dessa. Följande mål berörs:

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera,
- Malmö stad ska verka för att en större andel Malmöbor som är självförsörjande

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att arbetsmarknads- och gymnasienämnden ska besluta om att ansöka om 17 800 000 kronor för att arbeta med sommarpraktik för unga, vara med och utveckla och genomföra jobbspår samt talangprogram, utveckla koncept för

arbetsmarknadsanställningar samt tillsätta arbetsledare inom konceptet Nora (ASN-2020-789).

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen ställer sig positiva till arbetsmarknads- och socialförvaltningens förslag.

Insatser inom ramen för Jobbpakten kommer att samordnas mellan berörda förvaltningar och kommer i vissa fall även följas upp inom de lokala överenskommelserna mellan Malmö stad och Arbetsförmedlingen.

Nedan beskrivs behov samt förslag på insatser utifrån gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens perspektiv i relation till Jobbpaktens intentioner och som bidrar till stadens kompetensförsörjning, skapar förutsättningar för att få fler Malmöbor till självförsörjning och bidrar till minskning av försörjningsstödet.

Identifierade arbetsmarknadsbehov kopplade till vuxenutbildningen

Malmö har en av rikets högsta arbetslöshetsnivåer. Arbetslösheten är högst bland personer utan gymnasieutbildning och särskilt hög är arbetslösheten bland personer med högst förgymnasial utbildning i kombination med att de är utrikes födda¹. Samtidigt som det råder hög arbetslöshet hittar inte Skånes, och därmed Malmös, arbetsgivare rätt kompetens och denna brist på rätt utbildad arbetskraft dämpar tillväxten. Vid Arbetsförmedlingens vårprognos 2019 finns 130 bristrycken på Skånes arbetsmarknad. Av dessa 130 yrken krävde 129 en gymnasial utbildning (eller motsvarande kompetens) enligt SCB:s definitioner². Enligt SCB:s yrkesregister och SCB:s definitioner för vilken utbildning som krävs för olika yrken är det cirka 5 - 6 procent av alla jobb i Skåne som inte kräver gymnasieutbildning (eller motsvarande kompetens) och antalet yrken med krav på minst gymnasial utbildning (eller motsvarande kompetens) ökar i snabbare takt än yrken utan krav på utbildning³.

Vuxenutbildningen i Malmö stad erbjuder yrkesinriktad utbildning mot i stort sett alla yrken på gymnasial nivå samt studier för att kunna bli behörig att söka in till de yrken som finns via studier på eftergymnasial nivå på universitet eller yrkeshögskola. En utmaning ur dels ett kompetensförsörjningsperspektiv och dels ur ett arbetslöshets- och försörjningsperspektiv är att en förhållandevis liten andel elever från studieväg 1 och från studieväg 2 på sfi läser vidare på grundläggande nivå vilket därmed i praktiken innebär att de inte tar del av den yrkesinriktade utbildning som krävs för att dels kunna slå sig in på arbetsmarknaden och dels erbjuda sin kompetens till arbetsgivare med arbetskraftsbehov. De individer som inte skaffar sig gymnasial utbildning eller en motsvarande yrkeskompetens löper ökad risk för arbetslöshet, försörjningsstöd och utanförskap.

Det finns flera orsaker till problematiken med att personer i arbetslöshet vars behov för att lösa sin arbetslöshetssituation är utbildning på antingen grundläggande eller gymnasial nivå inte tar del av denna utbildning. Dels kan det röra sig om strukturella frågor som exempelvis att

¹ Färdigräknade arbetslöshetsnivåer för gruppen med högst förgymnasial utbildning finns inte men tidigare uppgifter från Arbetsförmedlingen visar på en arbetslöshetsnivå på cirka 20 % i gruppen inrikes födda med högst förgymnasial utbildning och på cirka 50 % för gruppen utrikes födda med högst förgymnasial utbildning.

² <https://www.scb.se/dokumentation/klassifikationer-och-standarder/standard-for-svensk-yrkesklassificering-ssyk/> hämtat 2020-01-22

³ Statistiska Centralbyrån, Yrkesregistret med yrkesstatistik, Anställda 16-64 år med arbetsplats i regionen (dagbefolkning), efter yrkets krav på utbildningsnivå enligt SCB:s klassificering. Utveckling 2015-2017, siffror finns även för 2014 men har valts bort p.g.a. det höga antalet ”yrke okänt”.

Arbetsförmedlingens och kommunens insatser inte alltid parerat och synkats med varandra. Det kan också röra sig om individbaserade frågor som motivation, behov av vägledning, individens finansiering av utbildning, att individen inte har tillräckliga förkunskaper för att vara antagningsbar till utbildning och så vidare.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens förslag till insatser

Med stöd från Jobbpaketens medel för 2020 vill gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen fortsätta förverkliga intentionerna i jobbpakten tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt i samverkan med Arbetsförmedlingen. Insatserna som föreslås av gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen ska möta upp de arbetsmarknadsbehov som är kopplade till vuxenutbildningen. Samtidigt är insatserna kopplade till flera av Malmö stads nuvarande kommunfullmäktigemål för mandatperioden och bedöms påverka utfallet positivt på dessa. Följande mål berörs:

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera
- Malmö stad ska verka för att en större andel malmöbor som är självförsörjande

Under respektive insats anges vilka kommunfullmäktigemål som insatsen primärt är kopplad till.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen ämnar använda 4 500 000 kronor för att öka på volymen av olika sorters yrkesinriktade kombinationsutbildningar som leder till jobb inom bristyrken. Kombinationsutbildningarna genomförs i egen regi eller som kombination med Arbetsförmedlingens yrkesutbildningar för att få maximalt nyttjande av både statliga och kommunala resurser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen vill även använda 6 812 500 kronor till att inrätta orienteringskurser som ska höja den digitala kompetensen för de som saknar sådan samt leda målgrupper som annars inte tagit del av yrkesinriktad utbildning till att ta del av kombinationsutbildningarna, ordinarie reguljär utbildning alternativt annan insats via Arbetsförmedlingen eller arbetsmarknads- och socialförvaltningens verksamhet.

De insatser som gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår kommer genomföras tillsammans, eller i samverkan med, arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt Arbetsförmedlingen. Insatserna är i dagsläget helt eller delvis ofinansierade och bedöms inte rymmas inom befintliga anslag varför finansiering är nödvändig ifall insatserna ska kunna genomföras utan att andra insatser inom förvaltningen prioriteras bort.

Insatserna innebär att tillgängliggöra yrkesinriktad utbildning tillsammans med språkutbildning för i första hand personer på studieväg 1 och 2 tidigare än vad som görs idag. Detta bedöms leda till arbete för målgruppen i ökad grad samt öka individens motivation att stanna kvar i studier då vägen till arbete inte blir lika lång. Det bedöms även leda till en förbättrad kompetensförsörjning för Malmös arbetsgivare då kombinationsutbildningarna bedrivs mot bristyrken.

Insatserna innebär även att genom orienteringskurser förstärka den digitala kompetensen och yrkesvägledningen för att skapa förutsättningar för att kunna genomföra studierna, göra välgrundade val av yrkesinriktning och lägga grunden för en gemensam planering framåt som kan synkas med såväl studie- och yrkesvägledare, socialsekreterare, arbetsmarknadssekreterare samt vid behov även med Arbetsförmedlingen. Orienteringskursernas inriktning och utformning bestäms av Skolverket och ska motsvara behov som inte går att möta upp i en nationell kurs.

Det finns möjlighet att anpassa delar av orienteringskursen eftersom utgångspunkten för att anordna orienteringskurs är den enskilde elevens behov och dessa behov finns i en lokal kontext. Orienteringskurserna bedöms leda till att individerna får större möjligheter att tillgodogöra sig utbildningarna och att individerna får ökad motivation att stanna kvar i utbildningen genom vägledningen och den synkroniserade planen framåt.

Sammantaget innebär satsningarna med orienteringskurser och olika yrkesinriktade utbildningar i kombination med språkutbildning att möjligheten att studera med statlig ersättning i form av aktivitetsstöd, etableringsersättning och utvecklingsersättning maximeras vilket bedöms undanröja hindret med individens försörjning under studier så långt det är möjligt samtidigt som det påverkar försörjningsstödet i positiv riktning.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen bedömer att utöver att bidra till ökad måluppfyllelse på kommunfullmäktigemålen och att förverkliga Jobbpaktens intentioner med att komma långsiktigt i arbete, påverka arbetsgivarnas bristsituationer samt intensifiera samarbetet med Arbetsförmedlingen kring att stödet som erbjuds kompletterar varandra så kommer även försörjningsstödet att påverkas positivt. Försörjningsstödet bedöms sjunka dels eftersom kombinationsutbildningarna och orienteringskurserna i normalfallet kan genomföras inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program (då individen får statlig ersättning), dels eftersom arbetsmarknads- och socialförvaltningen ska kunna nyttja utbildningarna för vissa av sina målgrupper inom försörjningsstödet och dels eftersom utbildningarna ska leda till jobb.

Insatsförslag kombinationsutbildningar

För att få fler personer från främst studieväg 1 och från studieväg 2 att ta del av yrkesinriktad utbildning avser förvaltningarna öka på utbudet av yrkesutbildningar som genomförs i form av kombinationsutbildning. Med kombinationsutbildning menas i detta fall utbildning som kombinerar studier i svenska med yrkesutbildning. Kombinationsutbildningarna ska kunna erbjudas på sfi-nivå C och uppåt. Kombinationsutbildningarna kan vara i form av lokala jobbspår, yrkes-sfi helt i egen regi, yrkes-sfi tillsammans med Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildning, arbetsmarknadsutbildning i samverkan med Arbetsförmedlingen, kombinationsutbildning enligt konceptet dubbel yrkesutbildning samt kombinationsutbildningar i form av de yrkespaket som tagits fram via Skolverket. När kombinationsutbildningarna tas fram görs detta i samarbete med Arbetsförmedlingen så att respektive organisations utbildningar nyttjas maximalt och kompletterar varandra.

Samtliga kombinationsutbildningar ska bedrivas inom bristyrken och involvera arbetsgivare för att kunna dels säkra anställning och dels trygga kompetensförsörjningen. I normalfallet har deltagarna i dessa kombinationsutbildningar möjlighet att läsa dem inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program vilket betyder att individens försörjning under hela eller delar av utbildningen finansieras av staten.

Att bedriva integrerad yrkesutbildning med involverade arbetsgivare för målgruppen på studieväg 1 och studieväg 2 bedöms ha stor påverkan på försörjningsstödet eftersom gruppen redan har försörjningsstöd eller löper ökad risk att behöva försörjningsstöd. Försörjningsstödet minskar på kort sikt genom deltagandet i kombinationsutbildning då individen får aktivitetsstöd eller motsvarande och långsiktigt genom att kombinationsutbildningen ska leda till arbete. Det bedöms även ha stor positiv inverkan på arbetsgivarnas kompetensförsörjning då förslaget innebär en ökad volym yrkesutbildning inom bristyrken utan att behöva prioritera bort den yrkesutbildning som sker inom den reguljära utbildningen.

Vissa resurser går att disponera om inom förvaltningarna för att kunna bedriva integrerad yrkesutbildning och språkutbildning med involverade arbetsgivare. Men för att det inte samtidigt ska få en negativ inverkan på det övriga utbudet av utbildning bedöms nedanstående medel till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden nödvändiga.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen bedömer att det behövs 4 500 000 kr för att kunna genomföra samtliga av de beskrivna kombinationsutbildningarna ovan. Medlen avser en jobbspårsvolym om cirka 150–200 deltagare under 2020 samt 4 starter på yrkes-sfi under 2020 med en volym på 100–120 deltagare. Merparten av kostnaderna är kopplade till de jobbspår där den yrkesinriktade delen ges av lärare från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen samt till merkostnader för sfi-lärare inom yrkes-sfi. Medlen ska täcka kostnader för lärare, lokaler, programråd, språkstöd samt kostnader för ledning, uppföljning och utvärdering. Medlen behöver kunna nyttjas över budgetåren för att täcka kostnader för kombinationsutbildningar enligt ovan som löper över årsskiftet.

Insatsen kombinationsutbildningar är primärt kopplad till kommunfullmäktigemålet:

- Malmö stad ska verka för att en större andel malmöbor som är självförsörjande

Insatsen kombinationsutbildningar är delvis kopplad till kommunfullmäktigemålet:

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera

Arbetsmarknads- och socialnämnden avropar parallellt med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden medel för att kunna genomföra sina åtaganden kring kombinationsutbildningar som handlar om bland annat rekrytering, coaching och matchning av deltagare.

Insatsförslag orienteringskurser inom utbildningsplikt och för personer med liknande behov inför att kunna ta del av reguljär utbildning, kombinationsutbildningar eller andra insatser som leder till arbete

Individer som omfattas av utbildningsplikt är en av de grupper som står allra längst ifrån arbete. De har en omfattande studieresa framför sig för att kunna ta del av de kombinationsutbildningar som beskrivits ovan. Ett koncept för utbildningsplikt i linje med förslagen i KLIVA-utredningens promemoria har tagits fram tillsammans med Arbetsförmedlingen. Konceptet är ett sammanhållet paket av insatser som kombineras med sfi. Individerna kommer studera 23 timmar per vecka istället för 15 timmar per vecka. Det planeras för att individerna ska, utöver sfi och samhällsorientering, ta del av orienteringskurser som ska höja deras digitala kompetens samt ges en fördjupad introduktion och vägledning till yrken på svensk arbetsmarknad. Dessa orienteringskurser ska stärka lärandet så att eleverna får en snabbare progression samt yrkesorientera dem så att de kan bli en primär målgrupp för de olika kombinationsutbildningar som tas fram. Orienteringskurserna ska genomföras av olika yrkeskategorier från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens verksamheter.

Den fördjupade yrkesintroduktionen till svensk arbetsmarknad ska leda till en fördjupad individuell studieplan som beskriver individens mål med den fortsatta utbildningen och om individen ska ta del av det reguljära utbudet, kombinationsutbildningarna eller förberedas för annan insats, exempelvis Extratjänst på heltid eller i kombination med vuxenutbildning, som lämnas av Arbetsförmedlingen och/eller arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Den fördjupade individuella studieplanen ska synkas med Arbetsförmedlingen och arbetsmarknads-

och socialförvaltningen så att det framgår vem som gör vad och hur statliga och kommunala insatser kompletterar varandra.

Bara inom utbildningsplikten finns i dagsläget strax över 500 personer i Malmö.

Bedömningen är att orienteringskurser med inriktning på digitalisering samt arbetslivsorientering är aktuell för flertalet av individerna inom utbildningsplikten men samtliga av dessa kommer inte ta del av alla orienteringskurser då det kan finnas andra lämpliga insatser som exempelvis Avanti. Eftersom behovet av en eller flera av de orienteringskurser som nämnts ovan sannolikt även finns för personer utanför utbildningsplikten, till exempel för många försörjningsstödstagare och rimligen för de personer som kommer omfattas av den kommande språkplikten så uppskattas volymen orienteringskurser till 500 helårsplatser för 2020. Vissa delar av innehållet i orienteringskurserna kan ske inom ramen för befintliga anslag men eftersom innehållet i orienteringskurserna inte genomförs, åtminstone inte strukturerad form som avslutas med en gemensam plan framåt, är detta något som inte görs i dagsläget och därför bedöms merparten av kostnaden vara ofinansierad.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen bedömer att det behövs 6 812 500 kronor för att kunna genomföra de beskrivna orienteringskurserna ovan. Medlen ska täcka färdigställande av utvecklingsförslag för orienteringskurserna, personella resurser, lokalkostnader samt kostnader för ledning, uppföljning och utvärdering.

Insatsen orienteringskurser är primärt kopplad till kommunfullmäktigemålet:

- Malmö stad ska verka för att en större andel malmöbor som är självförsörjande

Insatsen orienteringskurser är delvis kopplad till kommunfullmäktigemålet:

- Malmö stad ska verka för att en större andel ungdomar ska arbeta eller studera

Förvaltningens övervägande

Förvaltningen föreslår att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att avropa 11 312 500 kronor från kommunstyrelsen för planerade insatser för 2020 i enlighet med Jobbpaktens intentioner och som bidrar till stadens kompetensförsörjning samt till minskning av ekonomiskt bistånd och fler malmöbor till självförsörjning.

Ansvariga

Lars Rehnberg Förvaltningschef